

“Els contractes en precari **maten**”

En un moment de canvis polítics Josep Maria Àlvarez (Belmonte, Astúries, 1956) secretari general d'UGT de Catalunya, creu necessari un canvi cap a un nou sistema de producció basat en la qualitat i el valor afegit dels productes. Àlvarez també defensa un nou Estatut que reconegui en els drets socials una via per a la integració i un finançament semblant al concert econòmic.

A quatre dies de les eleccions legislatives estatals, l'executiu de José María Aznar planteja augmentar les pensions.

— És una proposta que queda molt curta per a les necessitats que té la població amb les pensions més baixes, especialment, amb el previst per a les vídues. I encara està per veure si això és alguna cosa més que propaganda. Jo vull veure quin és l'augment de les pensions que hi ha realment a l'hora que això es plasmí en un decret i el posterior pagament. Aquest és un Govern de grans declaracions, de molta propaganda, i prou.

Tota l'administració de les pensions s'està fent malament. Es va trencar el consens amb un acord negatiu, que no aporta estabilitat al sistema, perquè no es fa la diferenciació dels fons de finançament fins d'aquí al 2010, deixa oberta la porta per ampliar la base de càlcul de les pensions. Això vol dir una retallada de les pensions forta, en passar a calcular-les en funció dels darrers quinze anys a tota la vida laboral. Significa una retallada d'entre vint i vint-i-cinc punts!

— Aquesta reforma de pensions podrà tirar endavant?

— Bé, d'intenció, no els en falta. En tot cas, si no es fa és perquè no els aniran bé les eleccions del març o perquè tindrem capacitat d'evitar-ho. Però la idea que tenen és tirar-ho endavant. El Govern estatal vol privatitzar una part de les pensions, si no totes. Per fer-ho, fan que les pensions siguin molt mínimes. A més, aprofitant els corrents que passen per Europa, vol justificar una rebaixa de les pen-

sions. Això és injustificable aquí perquè, per exemple, no estem com a Itàlia, on les dones, amb 55 anys, ja es poden jubilar. Ni estem a Alemanya o a França, on no es pot ni comparar la pròpia quantitat del sistema de pensions.

— En aquests casos, especialment en el cas d'Alemanya, quan un govern socialdemòcrata planteja una retallada de pensions, no us sentiu una mica traïts?

— Nosaltres hem tingut l'oportunitat de tenir un govern socialdemòcrata o socialista i un govern conservador. Jo prefereixo fer vagues generals a un govern socialdemòcrata que signar acords amb el govern conservador. Segur que de la vaga en traiem més que dels acords.

— Això ho dieu per CC OO?

— No, no. Segurament que aquesta afirmació la pot fer alguna gent de Comissions, o, fins i tot, tot Comissions. El que vull dir és que les polítiques d'un govern conservador són retrògrades aquí i a Europa.

Una vegada dit això, hem de tenir en compte algunes coses més. Ja m'agradaria que a nosaltres ens situessin al mateix nivell en despesa social que al d'Alemanya, un cop hagin fet la retallada! Estaríem encantats de la vida. Ara, també he de dir que em sembla una opció simple i conservadora, la que està adoptant el Govern alemany.

Tot i això, cal matisar molt, perquè si no correm el risc que la gent quan voti pensi allò de “tots són iguals”, i no és cert això. Només cal tenir present que a Espanya la despesa social en relació al PIB, des de l'any 1996

“Serem capaços d’avançar nacionalment en la mesura que siguem capaços d’avançar més en el desenvolupament social”

fins avui, ha caigut tres punts. Això són coses reals.

—Es pot mantenir un sistema públic de pensions dignes?

—El nostre, segur. I no només és mantenible, sinó que és millorable. El rotllo aquest que això s’ensorra, que no arribarem al 2004 o al 2012, no és veritat. I és més, si no podem mantenir un sistema públic, vol dir que no podem mantenir un sistema de pensions, perquè els privats han fracassat tots. Fa uns anys, l’exemple a seguir era el xilè. Ara ningú en parla perquè es van ensorrar. Els sistemes privats, quan la piràmide d’edat s’inverteix, fan fallida. Han fet fallida als Estats Units, a Xile, i la faran aquí si carreguem tot el pes en els sistemes privats. Una altra cosa són els plans de pensions complementaris. Però ja no és la mateixa dimensió si hi ha una fallida. Crec que tot està inventat. I què millor que l’estat, que som tots, perquè recapti i inverteixi els diners de les pensions? El sistema públic és absolutament millor. Podem millorar la gestió, d’acord; però millor que el sistema públic no hi ha res.

—Retallada de pensions, precarització laboral, sinistralitat, semblen un mateix problema amb manifestacions diferents.

—Som un país que produeix productes barats, amb poc valor afegit, amb un nivell tecnològic baix. Invertim poc en desenvolupament i recerca. Cal un canvi en profunditat. I te-

nim poc temps per fer-lo. Quan vam entrar a la UE, vam fer el mateix que ara fan Polònia, Romania o Txèquia. És a dir, aquests ara són països molt més atractius que el nostre, ofereixen baixos costos laborals, poca regulació mediambiental, etc. Cal un salt per començar a oferir productes amb una alta qualitat. Això implica contractació estable, baixa sinistralitat, productes amb un alt valor afegit. Aquesta és la clau, si no no ens en sortirem. Dit això, cal deixar clar que efectivament els contractes en precari maten. Un percentatge altíssim dels accidents laborals es dona entre persones amb contractes precaris i amb gent molt jove.

—Periòdicament surten les xifres macabres de sinistralitat laboral, però no sembla que res canviï.

—I a això cal afegir un tema que no se’n parla, que és el de les malalties vinculades a l’activitat professional; hi ha molta gent que en pateix!

Alguns empresaris s’estan forrant amb aquest sistema. Per a ells, gastar en seguretat significa despesa, quan en realitat hauria de ser una inversió.

També tenim uns governs, tant a Madrid com a la Generalitat de Catalunya, que no han acabat d’apostar per aquest tema. Tothom sap que trobar una empresa que no compleixi les normes només requereix sortir al carrer, especialment en el sector de la construcció. Jo invito la gent que ho denunciï, si passa per una obra i veu que no hi ha mesures de seguretat. Que truqui a la policia.

—Les denúncies arribarien a port?

—Bé, arriben poc. L’altre dia, en una obra que no complia cap de les normes de seguretat, vaig fer-ho notar a un dels nois que hi treballava. Em va contestar: “¡Oye jefe, no me diga eso que me van a despedir!”. I això que aquella situació li podia comportar un risc real per a la seva integritat. Llavors vaig trucar al 092 i al Departament de Treball de la Generalitat. Al 092 no vaig dir qui era, al Departament sí, i van venir immediatament. Però perquè vaig dir qui era i sabia a qui havia de trucar, no perquè siguin més eficients! Malgrat tot, crec que

seria bo fer aquest exercici i denunciar aquestes situacions.

També és cert que darrere de tot això també hi ha la necessitat d’un cert canvi cultural que jo no vull amagar. És un tema que ha d’arribar a les escoles i des de ben petits han de tenir cura d’aquests factors.

—La immigració agreuja realment aquest problema o és més un tòpic i ja és prou problema sense immigració?

—L’agreuja, perquè un precari autòcton, per dir-ho d’alguna manera, encara té algun dret, malgrat que de vegades siguin difícils d’exercir. Però un immigrant sense papers, o amb papers, té un desconeixement absolut de la legislació, dels seus drets, i sovint no té possibilitats d’exercir-los.

—Quines són les línies bàsiques que seguïu a UGT davant els canvis que comporta la immigració?

—Es imprescindible fer aflorar la immigració. Això vol dir donar papers. No té sentit dir que hem d’anar a contractar en origen quan la gent la tenim aquí. Primer contractem aquí, i després ja veurem.

Intentem assessorar la gent, tramitar papers i fer un cert seguiment des del punt de vista social. Això vol dir que tenim gent que està als barris amb més immigrants, que tenim serveis des de la perspectiva més social, com d’integració al país. Treballem amb l’associació Amic, que el seu àmbit de treball és Catalunya. Per exemple, en aquests moments, l’Escola Maria Rubies la tenim destinada, a banda de l’educació per a adults, com a centre d’autoaprenentatge del català. Tenim organitzacions que estan treballant a fons amb Voluntaris per la Llengua. Aquesta experiència crec que és molt interessant, perquè és una manera divertida de fer dues coses alhora, aprendre l’idioma i comprendre’ns millor mútuament.

A banda d’això, som la primera organització sindical a Espanya que té un immigrant en la direcció del sindicat. No sols hem de fer polítiques per als immigrants, sinó que també hem d’aconseguir que els immigrants participin.

—Properament feu a Perpinyà les VI Jornades de Llengua, Treball i Societat.

—Sí, el 16 i 17 de gener. Les hem fet al Baix Llobregat, Barcelona, Tortosa, Lleida, Mallorca, i ara Perpinyà. Ho coorganitzem amb la UGT – Ses Illes, com sempre, i, en aquest cas, amb la CFDT del Llenguadoc-Rosselló.

Aprofito per convidar tots els lectors d'EL TEMPS que ho vulguin a assistir. Analitzarem què estem fent i què hem de fer, quin és el nivell d'utilització de la llengua que es fa al sindicat i a les empreses. A més, també aprofitem l'avinentesa per fer un gest d'una certa significació política de suport a la llengua als territoris de parla catalana.

—UGT del País Valencià no participa en la coorganització. Percebeu un cert rebuig sobre aquest tipus d'actes?

—De rebuig no n'hi ha enlloc. Nivells d'implicació diferents, sí. Ells participen en aquestes jornades, però no les coorganitzen. D'altra part, la gent de les Illes hi aposta d'una manera molt decidida. A la Catalunya Nord hi ha un nivell d'implicació acceptable, tenint en compte que la situació és molt més complexa, sobretot amb els companys de la CFDT. L'entesa arriba al punt que coeditem les tres organitzacions i que m'agradaria poder coeditar també amb el País Valencià. Em sembla que al País Valencià hi ha una pressió mediàtica, fins i tot diria que indecent, i segurament els obliga a determinades posicions. Però des de la direcció hi ha una voluntat ferma de respectar l'ús de la llengua.

—Què li demaneu al nou Govern de Catalunya?

—Li demanem el que han promès a la societat, més polítiques socials. Ho han promès uns més que d'altres però, sobretot, els tres partits d'esquerres han fet una campanya molt centrada en aspectes de caràcter social. I demanaria també que siguin fidels al compromís d'aixecar el sostre competencial. Per tant, seria: més drets socials, més drets nacionals. Des del punt de vista social cal fer front a totes aquestes situacions de les quals parlàvem abans, de canvi del sistema competitiu. Cal abordar aspectes

“Tenim un sistema de finançament que està lluny de satisfer les necessitats de Catalunya, amb un dèficit fiscal que ens impedeix ser competitius.”

també en àmbits com l'educatiu, la sanitat o l'habitatge.

Des del punt de vista nacional hi ha la reforma de l'Estatut i la del finançament autonòmic. Tenim un sistema de finançament que està lluny de satisfer les necessitats de Catalunya, amb un dèficit fiscal que ens impedeix ser competitius. No voldria definir quin és el nostre plantejament, però ha d'anar molt en la direcció del concert econòmic, per entendre'ns.

I pel que fa referència al nou Estatut, volem que es faci a partir d'un ampli consens social. És a dir, no només amb una majoria parlamentària àmplia.

El nou Estatut hauria de desenvolupar un marc de relacions laborals. Després ja veuríem si ens convé desenvolupar-les de manera independent –personalment crec que no, jo aposto per l'articulació amb la resta de l'estat–. Però si el Parlament de Catalunya no té competències, l'articulació no és possible, perquè a Madrid no ens deixaran fer-ho. Per tant, només a través de la nostra sobirania podem cedir la part que ens interessi per articular polítiques amb Espanya. De la mateixa manera que ens interessa, i ja ho estem començant a fer,

articular-nos amb l'espai comú europeu.

—L'Estatut hauria de reconèixer, així, el marc català de relacions laborals?

—Sí. Això vol dir un marc de relacions laboral propi. No deixarem passar aquesta ocasió per tirar-ho endavant. Així doncs, portarem els nostres papers a la comissió que es creï al Parlament de Catalunya, ens mobilitzarem si cal per aconseguir que l'Estatut inclogui les nostres reivindicacions. I ens mobilitzarem si cal perquè l'Estatut no només sigui un Estatut d'autogovern, sinó que, a més a més, esdevingui una veritable carta de drets socials dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya. La gent s'ha de sentir plenament catalana per raons identitàries, o senzillament perquè viu en un país amb un nivell de vida que volen defensar. Hi ha una cosa clara que sempre ha passat a Catalunya: cada vegada que hi ha hagut un avanç nacional, ha estat precedit d'un avanç social. En aquesta ocasió, no serà diferent. Serem capaços d'avançar nacionalment en la mesura que siguem capaços d'avançar més en el desenvolupament social.

Enric Rimbau